

Утвърждавам!

Директор.....
/ Г. ИЛИЕВА /

Програма

за

превенция на ранното напускане на училище

учебна **2019-2020** година

Превенция - предупреждение; мерки за ограничаване и/или елиминиране на предпоставки и рискови фактори за даден процес

Ранно напускане на училище - процес, който оказва сериозно влияние върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на общността и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план.

„Преждевременно напуснал училище – е лице на възраст между 18 и 24 години, завършило най-много основно образование, което не участва в никаква форма на образование или обучение.”

(Закон за предучилищното и училищното образование, Допълнителни разпоредби §1., т.21)

Цели

- Осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване на децата и учениците в училище
- Равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация на децата и учениците
- Участие в развитието на местната общност и страната

Очаквани резултати

1. Намаляване влиянието на социалното неравенство върху ученето и участието на децата и учениците в дейността на училището
2. Осигуряване на успешен преход на децата и учениците между различните степени на образование
3. Постепенна промяна на родителските нагласи и припознаване на образованието като ценност

Разработването на програма за превенция на ранното напускане на училище е регламентирано от Закона за предучилищното и училищното образование (2015) и подзаконовите актове по прилагането му.

Програмата е в съответствие със Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013-2020), в която се отчита необходимостта от широкообхватни политики и мерки, насочени към осигуряване на успешен преход между различните степени на образование.

Програмата отразява идеите на Стратегията за развитие на ОУ „Юрий Гагарин” - Сливен (2016-2020) и стремежа на педагогическия екип за реализирането им.

За учебната 2018-2019 година програмата е актуализирана с Постановление на Министерския съвет № 100/08.06.2018 г за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

За учебната 2019-2020 година програмата е съобразена с „Алгоритъм за взаимодействие между институциите в системата на предучилищното и училищното образование и дирекциите „Социално подпомагане” по отношение осигуряването на подкрепата за личностно развитие на децата и учениците” (2019), документ насочен към координация на професионалните взаимоотношения в най-добър интерес на децата и учениците.

1. Основни причини за ранното (преждевременно) напускане на училище

1.1. Икономически причини

Безработицата, ниските доходи, пониженият жизнен стандарт и бедността поставят много деца в условия на повишен риск от отпадане от училище. При финансови затруднения някои деца и ученици са принудени да помагат на семействата си, което нарушава участието им в образователния процес.

1.2. Социални причини

Родителска незаинтересованост; противоречия, конфликти и кризи в семейството; функционална неграмотност или ниско образование на родителите; непълни семейства; наличие на риск от извършване на противообществени прояви, незачитане правото на избор на децата и др.

1.3. Образователни причини

Трудности в усвояването на учебното съдържание; ниска степен на готовност за училище; начин на оценяване; липсващи навици и мотивация за учене; негативни нагласи; качество на учебниците и др.

1.4. Етнокултурни причини

Силнодействащи вътрешногрупови норми; натиск на етнокултурните традиции; липсваща родителска мотивация и др.

1.5. Институционални причини

Недостатъчно координиран подход между различните служби на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище

1.6. Причини, свързани със здравния статус

Образователната среда, човешките и финансовите ресурси не съответстват изцяло на принципите за прилагане на приобщаващото образование и интегриране на децата със специални образователни потребности.

2. Визия на училището по отношение превенцията на ранното (преждевременно) напускане

2.1. Превенция на преждевременното напускане на училище е предотвратяване възникването на предпоставки за преждевременно напускане и ограничаване на условията, които го благоприятстват.

2.2. Интервенция на преждевременното напускане на училище е създаване на условия за ограничаване на преждевременното напускане при отчитане на конкретната ситуация за отделното дете/ученик и следване на принципа за решаване на проблемите на най-ниско ниво.

№	Мерки и дейности	Срок	Отговорник
Мерки за превенция на преждевременното напускане на училище			
1. Осигуряване на позитивна образователна среда – училищен климат, взаимоотношения, управление; ясно дефиниране на правата, задълженията и отговорностите на участниците в образователния процес; осигуряване развитието на всяко дете и ученик и подобряване на взаимодействието в училище			
	1.1. Провеждане на информационна кампания сред родителите - обхождане на деца, които ще се обучават в подготвителни групи (ПГ) – 5 и 6-годишни и I клас	втори срок на предходната учебна година	учители – ПГ, НЕ
	1.2. Взаимодействие с родителите за обхващане и включване на деца и ученици в образователната система – разясняване на ползите от образованието	втори срок на предходната учебна година – септември 2019	учители – ПГ, НЕ, ПЕ; членове на екипа за обхват
	1.3. Актуализиране на Правилника за дейността на училището - дефиниране на права, задължения и отговорности на участниците в образователния процес с цел постигане на ползотворно взаимодействие в училище	септември 2019	временна училищна комисия
	1.4. Сътрудничество с Дирекция „Социално подпомагане” по настоящ адрес на детето/ученика – информирание за допуснати отсъствия по неуважителни причини	ежемесечно	ръководство на училището; групови и класни ръководители
	1.5. Идентифициране на деца и ученици, застрашени от преждевременно напускане (проучване, анализиране и систематизиране на причините за всеки отделен случай)	ноември 2019	групови и класни ръководители; членове на екипа за обхват
	1.6. Поддържане на системата за ранно предупреждение и осигуряване на надеждна база данни за предизвикателствата на училищно ниво – актуализиране на Регистъра за наличие на рискови фактори в средата/ситуацията на децата и учениците (респ. Регистъра на учениците, застрашени от отпадане)	ноември 2019; януари, март 2020	педагогически съветник; групови и класни ръководители
	1.7. Дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение		
	1.7.1. Дейности за превенция на тормоза и насилието = изготвяне съвместно с децата/учениците на правила за поведение в паралелката/групата = разглеждане на теми от глобалното, гражданското, здравното и интеркултурното образование (час на класа, занимания по интереси) = партньорство с родителите (приобщаване към образователния процес и активизиране на участието им в училищния живот) = дейности за развитие на компетентностите на	съобразно Плана за превенция и интервенция на насилието и тормоза	групови и класни ръководители; учители на ГЦОУД – НЕ; Координационен съвет

	всички членове на училищната общност, в т.ч. запознаване с различни форми на насилие и с техники за преодоляването им		
	1.7.2. Включване на отделни деца и ученици в дейности за въздействие върху вътрешната мотивация и преодоляване на проблемното поведение	при констатиране на проблемно поведение и неприемливи поведенчески прояви	групови и класни ръководители; психолог; педагогически съветник
2. Повишаване качеството на образованието като предпоставка за развитие на личността на всяко дете и ученик - постигане на по-добри резултати от обучението; придобиване на ключови компетентности и осигуряване на възможности за личностна и професионална реализация			
	2.1. Включване на ученици от I до IV клас в групи за целодневна организация на учебния ден в училище с цел повишаване ефективността на обучението – дейности по самоподготовка, организиран отход и физическа активност и занимания по интереси	септември 2019	класни ръководители – НЕ; учители на ГЦОУД – НЕ
	2.2. Прилагане на съвременни подходи на преподаване, съобразени с индивидуалността на детето/ученика	през цялата учебна година	групови ръководители; учители – НЕ, ПЕ
2.3. Дейности за превенция на обучителните затруднения			
	2.3.1. Извършване оценка на риска от обучителни затруднения на децата на 5- и 6-годишна възраст	при индикации	педагогически специалисти
	2.3.2. Обсъждане на информация от входните равнища по учебни предмети и индивидуалния напредък на учениците в обучението	октомври 2019	класни ръководители; преподаващи учители; координатор в училището
	2.3.3. Наблюдение на развитието на отделни деца/ученици, които срещат затруднения в обучението	през цялата учебна година	групови и класни ръководители; учители
	2.3.4. Включване на отделни ученици в дейностите: = Допълнително обучение по учебни предмети с акцент върху обучението по български език, вкл. ограмотяване на ученици, за които българският език не е майчин; = Консултации по учебни предмети (извън редовните учебни часове); = Логопедична работа	допълнителни учебни часове извън училищния учебен план и в неучебно време (ваканции), съгласно потребностите на децата и учениците	класни ръководители съвместно с други педагогически специалисти
	2.3.5. Определяне на деца/ученици, на които е необходимо да се извърши оценка на индивидуалните потребности (за осигуряване на допълнителна подкрепа)	след 3 месеца от началото на предоставянето на общата подкрепа	класни ръководители; координатор

	2.4. Включване на учениците в групи за занимания по интереси през лятната ваканция	юни-август 2020	ръководители на групи
	2.5. Участие във форми за обмен на добри педагогически практики	по график на РУО - Сливен	ръководство на училището; учители
3. Осигуряване на достъп до образование и повишаване качеството на образованието за децата и учениците от уязвими етнически общности			
	3.1. Включване на необхванати деца в системата на предучилищното образование с цел намаляване на риска от възникване на обучителни затруднения в начален етап на училищното образование	септември 2019	учители – ПГ; членове на екипа за обхват
	3.2. Повишаване на интеркултурната компетентност на всички участници в образователния процес	през цялата учебна година	Ръководство на училището; учители
4. Достъп до качествено образование за деца и ученици със специални образователни потребности (СОП)			
	4.1. Осигуряване на ресурсен учител в зависимост от индивидуалните потребности на детето/ученика със СОП	часове за ресурсно подпомагане съгласно плана за подкрепа	Ръководство на училището
	4.2. Осигуряване на подходящи учебни помагала и пособия за работа в ресурсния кабинет съобразно потребностите за образователна интеграция на учениците със СОП	съгласно плана за подкрепа	ресурсен учител; ръководство на училището
	4.3. Изграждане на подкрепяща среда и насърчаване участието на учениците със СОП в изяви по интереси	през цялата учебна година	ресурсен учител; специалисти за съответното увреждане; психолог
	4.4. Повишаване квалификацията на учителите и специалистите за работа с деца и ученици със СОП	след проучване на потребностите	ръководство на училището; главен учител
Мерки за интервенция на преждевременното напускане на училище			
1. Повишаване на участието и ангажираността на родителите			
	1.1. Осъществяване на ефективен диалог между училището и семействата като алтернатива на традиционната родителска среща	през цялата учебна година	групови и класни ръководители; членове на екипа за обхват
	1.2. Насърчаване на отговорно родителство - сътрудничество с учителите и училищното ръководство с цел редовно посещение на училище	през цялата учебна година	образователни медиатори; психолог; педагогически съветник
	1.3. Засилване ролята на Обществения съвет – участие при обсъждане на програмата за превенция на ранното напускане на училище	септември 2019	Представител на Обществения съвет

2. Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество като процес на сътрудничество			
2.1. оказване на помощ на деца, ученици и родители за преодоляване на трудности в образователен, социален или личен план (индивидуален подход към всяко дете/ученик)	през цялата учебна година	групови и класни ръководители	
2.2. осигуряване на ефективна комуникация за навременно идентифициране и разрешаване на възникнали проблеми			
2.3. повишаване ролята на класния ръководител за развитие на класа като екип и консултиране на ученици и родители		класни ръководители – НЕ, ПЕ	
2.4. прилагане на практиката „ученици-наставници“ за постигане на сплотена училищна общност		Ученически съвет	
2.5. ангажиране на Ученическия съвет с дейности за интервенция с цел предотвратяване на преждевременното напускане на училище			
3. Кариерно ориентиране и подготовка на учениците за информиран избор			
3.1. Информиране, диагностика, консултиране, посредничество и проследяване прехода на учениците от VII клас между отделните степени на училищно образование	октомври 2019 – юни 2020	класни ръководители (VII клас); педагогически съветник; кариерен консултант (ЦПЛР-ЦКО)	
3.2. Подкрепа на учениците от VII клас за продължаване на образованието, придобиване на образователна степен и подходящ избор на професия - индивидуална и групова работа	през цялата учебна година	класни ръководители; педагогически съветник; психолог	
3.3. Провеждане на информационна кампания сред учениците от VII клас за ционалното външно оценяване, графика на дейностите по приемане на ученици в VIII клас в неспециализирани училища след завършено основно образование, в т.ч. участие в Дни на отворените врати и Панорама на образованието - 2020	март – юни 2020	училищна комисия по професионално ориентиране	
3.4. организиране на среща между родители, ученици от VII клас и представители на профилирани и професионални гимназии в Сливен	май 2020	ръководство на училището; комисия по професионално ориентиране	
4. Подкрепа за развитието на децата и учениците, ограничаване на преждевременното напускане и предотвратяване на социалното изключване			
4.1. предоставяне на допълнителна подкрепа на ученици със СОП, хронични заболявания, ученици в риск, с изявени дарби и др.	след извършване на оценка на индивидуалните потребности	екипи за подкрепа за личностно развитие	
4.2. взаимодействие на образователните медиатори с групови/класни ръководители, родители и ученици	през цялата учебна година	образователни медиатори	

	4.3.развитие на ученическото самоуправление чрез Ученически съвет	през цялата учебна година	класни ръководители; педагогически съветник
	4.4.социално подпомагане на децата и учениците - предоставяне на учебни пособия, помагала (дарения, доброволно набиране на средства в училищни кампании и др.)	при необходимост	ръководство на училището; Ученически съвет
5.Прилагане на система за ранно предупреждение – след идентифициране на децата и учениците, застрашени от преждевременно напускане; прилагане на индивидуален подход за всеки застрашен			
	5.1.работа със семейството - консултиране на родителите и оказване на подкрепа за повишаване на отговорността за образованието на децата им	след идентифициране	класни ръководители; образователни медиатори; екип за обхват
	5.2.подкрепа на детето/ученика - насочване към работа с психолог/педагогически съветник		психолог; педагогически съветник
	5.3.подкрепа на ученика - насочване към група за целодневна организация на учебния ден		класни ръководители - НЕ
	5.4.информирание на кмета на общината за неосигурено задължително присъствие на деца/ученици с цел предприемане на действия спрямо родителите по реда на чл. 347 от ЗПУО		ръководство на училището; екип за обхват
6. Организиране на занимания по интереси - осмисляне на свободното време на учениците чрез изява в предпочитана дейност; повишаване мотивацията за участие в образователния процес; развиване на знания, умения и компетентности			
	6.1. Осигуряване на достъп до разнообразни занимания по интереси - включване на учениците в дейности по проекти и програми на различни равнища	октомври 2019 – юни 2020	учители – НЕ, ПЕ, в т.ч. на ГЦОУД – НЕ
	6.2. Подкрепа на съвместни изяви на децата и учениците от различни етнически общности на общинско, областно и национално ниво	през цялата учебна година	групови и класни ръководители; учители на ГЦОУД – НЕ; педагогически съветник; психолог
	6.3. Съдействие на деца и ученици при участие в извънкласни и извънучилищни дейности (състезания, конкурси, фестивали, викторини); стимулиране на постиженията в заниманията по интереси и на приноса за развитието на училищната общност - поощряване с морални и материални награди		
	6.4.Включване на ученици с прояви на агресия, отсъствия по неуважителни причини и наложени санкции в извънкласни и извънучилищни дейности	съобразно конкретния случай	класни ръководители; педагогически съветник; психолог

Забележки:

1. В текста са използвани следните съкращения:

- ГЦОУД = група за целодневна организация на учебния ден
- ЕПЛР = екип за подкрепа за личностно развитие
- НЕ = начален етап
- ПГ = подготвителна група
- ПЕ = прогимназиален етап
- СОП = специални образователни потребности
- ЦПЛР = Център за подкрепа за личностно развитие
- ЦПЛР-ЦКО = Център за подкрепа за личностно развитие-Център за кариерно ориентиране

2. Програмата е съобразена с Плана за действие по изпълнение на Националната стратегия за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (2015-2020) и Наредбата за приобщаващото образование (2017).

3. Програмата е отворена за промени и допълнения през учебната година.

Училищна комисия за актуализиране на програмата:

Магдалена Ганева – педагогически съветник
Берра Ахмедова – старши учител в НЕ
Николай Колев – старши учител в НЕ
Нели Вълкова - учител на подготвителна група

Настоящата програма е приета с решение на Педагогическия съвет №14/03.09.2019 г. утвърдена със Заповед на директора на училището № РД-06-853/ 04.09.2019 г.